

Historische Kring Maarssen

CAFE-RESTAURANT

**„GEESBERGE”
aan de Vecht
MAARSSSEN**

voor al
uw bruiloften en partijen

Michel en Cokky Heinsius
Zandpad 23 - Maarssen
Telefoon: 0346-561435

RADIO - T.V.

ELECTR. HUISHOUDELIJK

+ VOORDEEL + VAKMANSCHAP

+ KWIEKE SERVICE

radio en t.v. speciaalzaak

elektron

Nassastraat 9-11,
3601 BA Maarssen
telefoon: 0346-562081

 René
mannenmode

Kaatsbaan 32 - Maarssen-Dorp
Tel. 0346-555380

bodyfashion

beenmode lingerie badkleding

Langegracht 55 © 0346 575343 3601 AK Maarssen

Inhoudsopgave

- 4. Colofon
- 5. Van de redactie
- 5. Kringnieuws
- 7. Convocatie
- 8. Jaarverslag van de HKM over 2008
- 10. Maarssen en Maarsseveen in de Atlas Schoemaker
- 16. Maarssenbroekdag
- 17. Nogmaals de foto van de Koningin Juliana MULO
- 18. De Kaatsbaan - deel 5
- 21. De woning van de auteur
- 30. Speeltuinverenigingen in het midden van de jaren '50 - deel 3
- 32. Uit de oude schoenendoos - nr. 37 - Vechtbrug in Maarssen heet sinds 2007
Evert Stokbrug
- 34. Inhoudsopgave periodiek 2008

HISTORISCHE KRING MAARSSSEN

Colofon

Opgericht 11 september 1972, opgenomen in het verenigingenregister bij de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Utrecht en Omstreken onder nummer 301763120000.

Bestuur: Benno Visschedijk, voorzitter
Ria Tijhuis, secretaris, Postbus 90, 3600 AB Maarssen, tel.: 0346.575222
Aukje Wolters-Dekkers, penningmeester
Hans van Bommel
Henk Blaauw
Bert de Ruiter
Arie de Zwart

Lid van verdienste: C.W.P. Bloemendaal (27-02-2003), drs. W. Smits (10-02-1994)

Erelid: Mevr. M.C. Hatzmann-Scheltema (23-02-2006)
B. de Ruiter (21-02-2002)
J.H. Sagel (22-02-2001)
N. van Tricht (10-02-1994)
Mevr. G.M. Willekes-van Putten (24-02-2000)

Redactie: Netty Bertens-van de Wouw, Hondiusstraat 68, 3602 PJ Maarssen,
tel.: 0346.564696, e-mail: netty.bertens@orange.nl

Immetje de Jong-Zijp, Albardastraat 2A, 3601 BN Maarssen,
tel.: 0346.561079, e-mail: jongzijp@casema.nl

Bert de Ruiter, Nic. Maesstraat 6, 3601 DR Maarssen,
tel.: 0346.563599 (**verkoop losse nummers**) **ISSN: 1384-0967**

Lidmaatschap: Het lidmaatschap kost € 12 per jaar. Opzeggen kan alleen vóór het einde van het kalenderjaar. De lidmaatschapsbijdrage dient te worden voldaan d.m.v. de acceptgirokaart (maart/april). Voor meer informatie en aanmelden als lid van de Kring kunt u contact opnemen met Aukje Wolters-Dekkers, Mozartlaan 12, 3603 BH Maarssen, tel.: 0346.579940, e-mail: aukjewolters@hetnet.nl
Eventuele stortingen op ons gironummer 2907376 t.n.v. **penningmeester Historische Kring Maarssen.**

Werkgroep archief/bibliotheek: Nel van Haften en Ria Thijhuis, e-mail: riatijhuis@kpnplanet.nl

Werkgroep archeologie: Henk Blaauw, Bloemstede 193, 3608 TB Maarssen, tel.: 0346.562425

Website H.K.M.: www.historischekringmaarssen.nl

E-mailadres H.K.M.: bestuur@historischekringmaarssen.nl

Vormgeving en druk: Kaldenbach Grafische Producties - Maarssen

Van de redactie

Aanvullingen en verbeteringen

Helaas is bij het ter perse gaan van het vorige periodiek de naam van de schrijver weggevallen onder het artikel: HET NIEUWS. De auteur was natuurlijk: J.H. Sagel.

Nieuwe drukker

Zoals u in het colofon kunt zien, wordt vanaf heden het periodiek gedrukt door Kaldenbach Grafische Producties - Maarssen.

Het overnemen van artikelen zonder toestemming van de redactie is verboden. De inhoud van de artikelen is voor de verantwoording van de auteur.

U kunt kopij voor het volgende nummer inleveren vóór **15 maart 2009**.

Kringnieuws

Boerderijen in de provincie Utrecht

Na de pauze van de jaarlijkse *algemene ledenvergadering*, om ongeveer 21.00 uur, wordt er een lezing gehouden over boerderijen in de provincie Utrecht.

Over de jaarvergadering op *donderdag 26 februari 2009* kunt u elders in dit periodiek lezen in de bijbehorende convocatie.

De spreker op die avond is Ing. W. Zweers, plaatsgenoot, lid van de Historische Kring Maarssen en deskundig op boerderijengebied. Hij zal iets komen vertellen over de organisatie die zich bezighoudt met boerderijenonderzoek en over hoe een en ander tot stand is gekomen.

Uiteraard gaat hij in op het type boerderijen dat we hier aantreffen. Dat is niet toevallig ontstaan, maar heeft alles te maken met de ontginning van het specifieke landschap in onze regio. Dit is een zeer interessant onderwerp dat binnen de Kring niet veel aandacht krijgt.

Belangstellenden hoeven, als ze dat willen, niet tevens de ledenvergadering te bezoeken. Iedereen is welkom, ook voor het gedeelte van de avond ná de pauze.

Een vieze geschiedenis

Enige jaren geleden heeft (oud-)hoogleraar Utrechtstudies P.D. 't Hart een lezing gehouden voor de Kring over criminaliteit en straf in vroeger eeuwen. Dat was een succes, zelfs zodanig dat diverse leden vroegen of die man niet vaker kon komen. En dat gebeurt inderdaad! Op *donderdag 9 april 2009* om 20.00 uur zal in de *Open Hof* een lezing plaatsvinden met de bijzondere titel:

Een vieze geschiedenis

In 1754 verbood het stadsbestuur van Utrecht om langs de Maliebaan *allerley vuijligheden neder te werpen, ende aldaar te laten leggen, strekkende hetzelfde niet alleen tot groot dis-cieraad (...) maar ook tot ongemak zoo van Eijgenaars der*

tuinen aldaar als van veele fatsoenelijke Lieden daar dagelijks passeerende. Overtreders hing een boete van drie gulden boven het hoofd. Ook op wildplassen en wildpoepen stond drie gulden boete. Wie troep - zoals *menschen-drek of diergelijke stinkende materie* - in de gracht gooide, riskeerde zelfs een boete van tien gulden. Ook de boetes voor het lozen van industrieel afval waren niet mis.

Troep op straat en in de gracht, dat vond men vanouds om diverse redenen onsmakelijk. Als je daar niets tegen deed, zouden welgestelde burgers verhuizen naar een schonere stad en dat was ongunstig voor de winkeliers en ambachtslieden. Bovendien betaalde de elite veel stedelijke belastingen.

Het was niet de eerste keer dat het stadsbestuur probeerde paal en perk te stellen aan de vervuiling van bodem, lucht en water. Net als in de andere

steden en sinds onheugelijke tijden was het vrijwel onmogelijk om overtreders te vatten, onder meer doordat er veel te weinig politie was. En dus werden de oude regels maar weer eens onder de aandacht gebracht als het te erg werd.

Omstreeks 1850 begonnen steeds meer mensen er bij de overheid op aan te dringen om krachtiger op te treden tegen milieuverontreiniging. Zij worden aangeduid als de 'hygiënisten'. Zij hadden succes want de afvoer van stadsvuil en fecaliën werd beter georganiseerd en er werden drinkwaterleidingen en rioleringen aangelegd. Dat vergde taai en langdurig overleg en kostte vele miljoenen guldens. Ook werd veel energie gestoken in voorlichting over de noodzaak van openbare en persoonlijke hygiëne. Toch lijkt het er op dat het milieuprobleem nog lang niet is opgelost.

Excursie naar Nijkerk en Elburg

Onze jaarlijkse excursie gaat in 2009 op **zaterdag 16 mei** naar de rand van de voormalige Zuiderzee. Daar zijn heel wat pareltjes te vinden die voor velen nog onbekend zijn. De rondwandeling en het museum-bezoek vinden plaats in Elburg, een oud stadje dat veel van zijn stedenschoon heeft bewaard. In Elburg is ook gelegenheid om de lunch te gebruiken. Vooraf gaan we, na vertrek (om 9.00 uur vanaf het Harmonieplein bij de oude brandweerkazerne) uit Maarsse, naar een van de oude stoomgemalen langs de vroegere zeedijk. Vrijwilligers houden de zaak in prima conditie, zodat in geval van nood het oude gemaal kan worden ingezet. Dat is in de afgelopen jaren inderdaad enkele keren gebeurd in perioden van hevige regenval. Bij het stoomgemaal gaan we

ook aan de koffie, met iets erbij, dat spreekt vanzelf. Aan het eind van de middag zijn we terug in Maarsse. Opgeven kan in de pauze of na afloop van de jaarvergadering op 26 februari 2009, zie daarvoor elders in dit periodiek. Daarna kan het telefonisch tussen 19.00 en 20.00 uur (behalve in het weekend) bij onze penningmeester, Aukje Wolters. Gelijktijdig moet het verschuldigde bedrag worden overgemaakt op gironummer 2907376 ten name van de penningmeester Historische Kring Maarssen. De kosten zijn € 23,- voor leden en € 28,- voor niet-leden. Kosten voor de bus, entrees en koffie zijn bij de prijs inbegrepen. Een lunch kan men in Elburg zelf ergens nuttigen, uiteraard kan men ook zelf wat meenemen van huis.

Convocatie

Donderdag 26 februari 2009 houdt de Historische Kring Maarssen haar jaarlijkse algemene ledenvergadering. Het bestuur nodigt alle leden uit om deze vergadering bij te wonen. De bijeenkomst wordt gehouden in *De Open Hof, Kerkweg 60 te Maarssen*. Aanvang 20.00 uur.

Op de avond van de ledenvergadering zijn het financieel jaarverslag met de begroting en de notulen van de ledenvergadering van 21 februari 2008 aan de zaal verkrijgbaar. Het jaarverslag treft u elders in dit periodiek aan.

Vanaf twee weken voor de vergadering kunnen de stukken afgehaald worden bij de heer Benno Visschedijk, Schippersgracht 16 (tel. 567596) en de heer Henk Blaauw, Bloemstede 193 (tel. 562425). Wilt u wel even bellen van tevoren?

Agenda

1. Opening
2. Ingekomen stukken en mededelingen
3. Notulen van de jaarvergadering van 21 februari 2008
4. Jaarverslag over het jaar 2008 van de secretaris
5. Financieel verslag over 2008 en de begroting voor 2009
6. Verslag van de kascommissie
7. Vaststelling van de contributie over 2009
8. Verkiezing kascommissie
9. Verslag uit de commissies
10. Bestuursverkiezing, zie hieronder
11. Rondvraag
12. Sluiting

Statutair treden af de heer Benno Visschedijk als voorzitter na een termijn van vier jaar, de penningmeester mevrouw Aukje Wolters-Dekkers en bestuurslid de heer Bert de Ruiter. Mevrouw Wolters en de heer De Ruiter hebben zich bereid verklaard een herbenoeming te aanvaarden. De heer Visschedijk heeft te kennen gegeven het voorzitterschap te willen beëindigen en is derhalve niet herkiesbaar.

Namen van tegenkandidaten kunnen tot de aanvang van de vergadering bij het bestuur worden bekend gemaakt.

Na de vergadering volgt een pauze. Daarna, om ongeveer 21.00 uur, zal een lezing worden verzorgd door Ing. W. Zweers over boerderijen in de provincie Utrecht. Zie de aankondiging elders in dit periodiek.

Niet-leden zijn welkom bij deze lezing, zij betalen twee euro entree. Zij mogen ook aanwezig zijn bij de jaarvergadering, maar hebben dan geen stemrecht. Het bestuur hoopt velen te mogen begroeten op deze avond in de Open Hof.

Namens het bestuur,

M. Tijhuis, secretaris

JAARVERSLAG VAN DE HISTORISCHE KRING MAARSSSEN OVER 2008

Het verslagjaar gaf geen noemenswaardige verandering van het ledental te zien. Het jaar 2008 werd afgesloten met 1050 leden.

Lezingen

Op de ledenavonden vonden de volgende lezingen plaats in De Open Hof en Woonzorgcentrum Merenhoef. Gemiddeld worden de ledenavonden bezocht door 100 belangstellenden.

Dinsdag 22 januari 2008

Traditiegetrouw verzorgde Cees Bloemendaal de eerste lezing van het nieuwe jaar.

In 2006 en 2007 is er een zestal artikelen verschenen in het periodiek van de hand van Henny van Elk over Opburen. Cees Bloemendaal gaf hier een vervolg aan door aan de hand van dia's de omgeving van deze verdwenen buitenplaats en specifiek de geschiedenis van de ACF te belichten.

Deze lezing was een herhaling van die op 27 november 2007 in De Open Hof.

Donderdag 21 februari 2008: de jaarlijkse algemene ledenvergadering en lezing

Vóór de pauze werd het huishoudelijk gedeelte afgehandeld.

Er werd onder applaus en het aanbieden van een boekje afscheid genomen van bestuurslid Hanny Pouderoijen. Vanwege haar verdiensten voor de Kring kreeg Hanny het MIP-boek en een envelop met inhoud aangeboden.

Na de pauze kreeg de heer Jaap Berghoef het woord. Het onderwerp was het nieuwe archief van Vecht en Venen in Breukelen.

Donderdag 3 april 2008

Benno Visschedijk en Hans van Bommel verzorgden een lezing over het onderwerp 'vervoer' in de breedste zin des woords. De Kring gaat met zijn tijd mee en de dia's zijn hiermee vervangen door een powerpointpresentatie, samengesteld door Bert de Ruiter. Aan de orde kwamen afbeeldingen van alle mogelijke soorten vervoermiddelen.

Donderdag 30 oktober 2008

Ook deze avond, de eerste van het nieuwe seizoen,

was in handen van Benno Visschedijk. Ditmaal werd, naar aanleiding van de expositie in het Museum Maarssen, een powerpointpresentatie gegeven over de buitenplaatsen langs de Vecht. Deze was samengesteld door Bert de Ruiter.

Dinsdag 2 december 2008

Ons inmiddels vast sprekerskoppel, de heren Visschedijk en Van Bommel, gaf de leden die niet op een donderdag in de gelegenheid zijn de lezingen in De Open Hof te bezoeken op deze avond de mogelijkheid de herhaling van de lezing over vervoer van 3 april 2008 in Merenhoef te bezoeken. Hiervan werd door ruim tachtig bezoekers gebruikgemaakt, waarmee de zaal geheel bezet was.

Excursies

Zaterdag 10 mei 2008

Op deze tweede zaterdag van mei vond de jaarlijkse excursie voor de leden plaats. De belangstelling was zoals verwacht weer groot en met een volle touringcar, een kleine zestig mensen, werd koers gezet naar Leiden.

Gezien de geringe belangstelling voor de tweede kleinere excursie die in 2007 als extra activiteit werd georganiseerd, heeft het bestuur hiervan afgezien in 2008.

Overige activiteiten

Zaterdag 7 juni 2008: Jaarmarkt

Ook dit jaar was de Kring met een kraam aanwezig op de jaarmarkt om zich te presenteren aan het publiek. We mochten veel leden ontmoeten en een aantal bezoekers gaf zich op als lid.

Zaterdag 13 september 2008: Open Monumentendag

Het thema van deze dag was 'Sporen'. Bij Goudestein was een informatiemarkt ingericht, waar de Kring ook een kraam heeft bezet.

Expositie oude schoolplaten

Voor het derde jaar op een rij is in samenwerking met Museum Maarssen een 'reizende tentoonstelling' georganiseerd. De op woensdag 7 novem-

ber 2007 gestarte reizende expositie 'Oude schoolplaten' in WoonZorgcentrum Merenhoef is op 1 februari 2008 verhuisd naar verpleeghuis Zuwe Snavenburg. Hierna werd de expositie voortgezet in WoonZorgcentrum 't Kampje in Loenen en vervolgens in WoonZorgcentrum Maria Dommer. In totaal hebben naar schatting 2000 bewoners, bezoekers en personeel de tentoonstelling bekeken.

Algemeen

De Historische Kring Maarssen is betrokken bij diverse activiteiten, zoals het assisteren bij de inrichting van de expositie 'Buitenplaatsen' van het Museum Maarssen.

Het samenwerkingsverband met het Museum Maarssen is gecontinueerd. Het halfjaarlijks overleg is vanwege de vele en frequente contacten tussen de leden van beide besturen afgeschaft. Een bestuurslid van ons maakt deel uit van het bestuur van het museum.

Met zusterverenigingen in de omgeving hebben wij doorgaans ruillidmaatschappen. Verder zijn er veel informele contacten.

Binnen de Kring zijn de volgende werkgroepen actief:

- De werkgroep Periodiek. Er zijn dit jaar weer vier periodieken uitgegeven. De redactie heeft, met dank aan de schrijvers van de diverse artikelen, 132 pagina's geproduceerd.
- De werkgroep Archeologie heeft in 2008 opgravingen verricht op het terrein van het Slot Zuylen. Dit ten behoeve van een

archeologisch onderzoek, omdat ter plaatse een historische kas van elders opnieuw wordt opgebouwd.

- De werkgroep Archief en Bibliotheek heeft zich het verslagjaar bezig gehouden met het sorteren van de in het archief aanwezige documentatie. De werkgroep is uitgebreid met een vrijwilliger die zich bezig zal houden met het catalogiseren van de aanwezige boeken.
- De werkgroep Informatiepanelen heeft in 2008 geen nieuwe panelen geplaatst. Het wegens vandalisme verdwenen paneel bij Vechtoever is herplaatst evenals het wegens werkzaamheden door Waternet tijdelijk opgeslagen paneel bij Geesberge.
- De werkgroep Internet onderhoudt de site www.historischekringmaarssen.nl en zorgt dat deze actueel blijft.

Voor het behoud van het cultureel erfgoed in Maarssen zal het bestuur zich blijven inzetten, zowel door het bevorderen van de belangstelling ervoor en de kennis ervan, als door het feitelijk in stand houden van de Maarssense monumenten en de leefomgeving waarin ze staan. De steun van een groot aantal leden - wij zijn de grootste culturele vereniging van Maarssen - is daarbij een grote stimulans.

Namens het bestuur van de Historische Kring Maarssen,

Ria Tjhuis, secretaris

Maarssen en Maarsseveen in de Atlas Schoemaker

In augustus en september 1999 werd er plotseling in veel publicaties aandacht besteed aan de Atlas Schoemaker. Dat kwam doordat toen door de Uitgeverij MMF Publications in Lisse de complete Atlas Schoemaker op microfiches (zwart/wit) werd uitgegeven. Tegelijkertijd werd er door dezelfde uitgever een CD-ROM met de mooiste afbeeldingen uit de atlas in kleur uitgebracht. De Atlas Schoemaker bevat een grote verzameling topografische afbeeldingen die door Andries Schoemaker (1660-1735) en zijn zoon Gerrit in de 18e eeuw bijeen is gebracht. Deze prentenverzameling van vele plaatsen en gehuchten in Nederland is gebundeld in een groot aantal banden, welke na de dood van zoon Gerrit over meerdere collecties verspreid zijn geraakt. Zo bestaan er over de provincie Utrecht vier delen, twee daarvan bevinden zich in de collectie van het Utrechts Archief, de andere twee (over de stad Utrecht) zijn opgenomen in de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag. Bij het Utrechts Archief kan men sinds de zomer van 1999 gratis de microfiches met betrekking tot de plaatsen in de provincie Utrecht raadplegen. Enige bestuursleden van de HKM, waaronder ondergetekende, zijn toen vrijwel direct in het UA gaan kijken en kwamen na het bekijken van het materiaal eensluidend tot de conclusie dat noch de oude door Schoemaker nagetekende prenten van Maarssen en Maarsseveen noch de, eveneens op de microfiches aanwezige bijbehorende teksten, voor ons veel nieuws op historisch gebied bleken te bevatten. Alles wat we over Maarssen aantroffen was met uitzondering van een enkele prent ooit wel eens eerder (als originele plaat) gezien of was door de Schoemakers uit ons bekende publicaties overgeschreven. Ten aanzien van de teksten waren we echter niet helemaal zeker

van onze zaak omdat deze in 18e eeuws Nederlands en soms nogal slordig, beter gezegd erg hanenpoterig (zie afb. 5 en 6) waren geschreven. Met hulp van wijlen Mevr. A. Hogenhout-Hofman is er indertijd een transcriptie van de teksten gemaakt en bleek onze eerste indruk in het UA inderdaad juist te zijn. Desalniettemin vonden we het toen ook allemaal wel degelijk zinvol om ooit eens aandacht aan de Atlas Schoemaker en vooral wat die over Maarssen en Maarsseveen te bieden heeft, te besteden. Daarom - met historische artikelen hoeft men zich immers nooit te haasten - in dit artikel alsnog het e.e.a. over het fenomeen Atlas, de persoon Schoemaker, zijn werkwijze, de prenten die hij in Maarssen gebruikte en de teksten die hij daarbij schreef.

Een topografisch historische Atlas

In de 17e eeuw ontstond onder de rijke, welvarende inwoners van De Nederlanden de gewoonte om allerlei verzamelingen aan te leggen. Deels was dat omdat er toen veel belangstelling bestond voor vreemde, nog onbekende zaken die men beter wilde leren kennen, maar vaak wilden de eigenaren van de verzameling best graag een beetje pochen met hun bezittingen. En vanzelfsprekend kon je, zeker wanneer het bijzondere zaken betrof, daar bij je bezoekers mooi mee scoren. Wanneer de verzameling schelpen, boeken, prenten, munten, planten erg groot werd kreeg deze soms een plaats in een daarvoor speciaal gebouwde kast of kamer. Vaak werd deze aangeduid met de benaming rariteitenkabinet, nu vooral gebruikt voor een ietwat vreemde verzameling van het een of ander. Als de verzameling uit losse topografische kaarten of prenten bestond, werd deze vaak in een leren of perkamenten band gebonden en gaf men daar de naam atlas aan. Het woord atlas,

voor een verzameling kaarten, werd voor het eerst gebruikt door de beroemde Belgische cartograaf en wiskundige Gerardus Mercator (1512-1594). Atlas is in dit geval niet, zoals vaak wordt gedacht, de naam van de befaamde hemeltorser uit de mythologie maar de naam van een legendarische, zeer wijze geleerde en administrator van het koninkrijk Etruria (land van de Etrusken) in het huidige Italië, die afgebeeld is op de titelpagina van het in 1595 door de familie Mercator uitgegeven boek (Atlas) 'De Kosmografie'. Ook vandaag de dag bestaan er in Nederland nog heel wat voorbeelden van dit soort grotere en kleinere verzamelingen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de Amsterdamse botanische tuin Hortus en dierentuin Artis. Heel beroemd is de zogeheten 'Atlas van Stolk' die zich bevindt in het Rotterdamse Schielandhuis. De Rotterdamse houthandelaar Abraham Stolk begon in 1835 met zijn verzameling historische prenten (atlas) die tot op heden en dat is echt bijzonder, nog steeds wordt aangevuld. Inmiddels is uit de enorme collectie van zo'n 100.000 afbeeldingen het een en ander, waaronder een collectie historische prenten, gedigitaliseerd. Zie hiervoor de internet site: (www.geheugenvannederland.nl). Het bestaan van een andere belangrijke Nederlandse topografische, historische atlas hebben we te danken aan het noeste werk van vader en zoon Schoemaker en vele uitstekende beheerders van ons erfgoed. Verspreid over vijftien archieven en bibliotheken zijn bijna honderd banden met werk van de 'Schoemakers' bewaard gebleven. Samen zijn dit ongeveer twintigduizend vellen, meestal van folio formaat, door vader en zoon Schoemaker geschreven en getekend in de jaren 1710 tot 1735. Heel veel werk van de Schoemakers is te vinden in de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag. De collectie handschriften van hen in KB bevat maar liefst ruim 60 delen. Zie: (<http://www.kb.nl/bc/hand/schoemaker.html>).

Andries Schoemaker en zoon

Andries Schoemaker (1660-1735) was een geslaagd, bepaald niet onbemiddelde textielkoopman in Amsterdam. Zijn grote passie was het verzamelen van historische en topografische informatie over steden en dorpen, kerken en kastelen en andere objecten (bijvoorbeeld munten en penningen) in Nederland. Hiervoor raadpleegde hij diverse bronnen en bezocht hij samen met zijn zoon Gerrit, vooral in de zomermaanden, wanneer er wat makkelijker gereisd kon worden, verschillende plaatsen in de Republiek der Nederlanden. In 1728 gingen de heren, waarschijnlijk om betere tekeningen te verkrijgen, samenwerken met de tekenaar Cornelis Pronk en zijn leerling Abraham de Haen.

Werkwijze en gebruikte prenten

Op basis van onderzoek, veelal uit bestaande bronnen, maakte Schoemaker een beschrijving van elke plaats die werd bezocht met veel historische en culturele bijzonderheden. Deze beschrijvingen werden vaak geïllustreerd met tekeningen, dikwijls in kleur, gemaakt door vader Andries en zijn zoon Gerrit. Soms tekenden zij ook oudere, bestaande afbeeldingen na of werden er bestaande gedrukte plaatjes, bijvoorbeeld gravures, in de atlas opgenomen. Erg geweldige tekenaars waren de Schoemakers niet en daarom zien de tekeningen die ze maakten er soms ook wel wat onbeholpen uit. Zoals ook blijkt uit afbeelding 1, een plaatje van de Vecht in Maarssen, waarvoor duidelijk de gravure van afbeelding 2, een prent uit het boek 'De Zegepralende Vecht' van Andries de Leth (1719) als voorbeeld diende.

Afb. 1

Maarssen aan de Vecht, Anno 1720 in de Atlas Schoemaker, overgenomen uit huis-aan-huisblad De VAR van 5 augustus 1999.

Afb. 2

Uit de Zegepralende Vecht, Het dorp Maarssen, nevens (1) het Huys TER MEER en (2) de Hofstede VEGTENDAEL, collectie J.H. Sagel.

Andere bekende prenten, die als voorbeeld gebruikt zijn, betreffen de afbeeldingen 3 en 4. Slechts van één afbeelding in de Atlas Schoemaker, met het onderschrift Maarsseveen, kon ik tot op heden de afkomst niet goed traceren. Overigens is ook bij dit plaatje overduidelijk sprake van een Vechtgezicht met een roeibootje, vermoedelijk iets voorbij het Rechthuis en Geesberge.

CCXXX.

Het SLOT te Maarsse en het DORP van dien naam aan den Vechtstroom door de Franschen in het Jaer 1672 van zyn ouden luister berooft en dusdanig verwoest.

Afb. 3 Het slot te Maarssen in 1676 door A.Rademaker. Pagina uit Nederlandsche Outheeden en Gezigten, collectie J.H. Sagel.

Nº: 230.

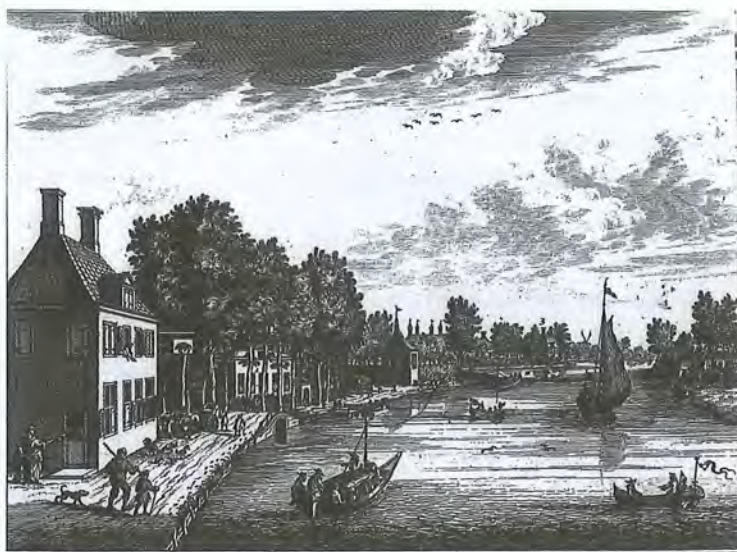
Vue en 1676. des Restes & des Ruines de la Forteresse de Maarsse: telle qu'elle fut tirée peu de tems apres qu'elle eut été fâcée par les François en 1672, ce bel Edifice dont il ne reste plus aucun vestige, avoit été bâti par les seigneurs de Nivelte en 1527.

230.

View in the year 1676 of the Ruins of Maarsse's Fortress: Such as they were drawn little while after the French army had sacked it in the year 1672; nothing remains of that edifice which had been built by the Lords of Nivelte in the year 1527.

Het

Afb. 4 Het Rechthuis van Maarsseveen met uithangbord 'Het zwarte varken' uit De Zegenpralende Vecht maar ook in De Vechtstroom van Utrecht tot Muiden (1791), collectie J.H. Sagel.

Het Rechthuis van MAARSEVEEN; funde naer 's Dinsdags 's Veldthoven. en 's den Oever. || La maison de Justice de MAARSEVEEN. regardant vers 's Dinsdags 's Veldthoven. et 's den Oever.

De teksten over Maarssen en Maarsseveen

De navolgende teksten van Schoemaker, door ons in 1999 via de microfiches geraadpleegd, zijn door hem veelal uit oude manuscripten overgenomen. Zo veel mogelijk is de originele spelling aangehouden. Eventuele veranderingen, verduidelijkingen van mijn hand zijn tussen rechte haakjes [...] geplaatst. Een gedeelte van de tekst is weggelaten omdat de schrijver zich hier herhaalt.

Over Maarssen

Maarsen word in de leyst van de Utrechtse goederen [van de kerk] ook Marsna en somwijls Marsua genoemd: van outs heeft er recht over de kerk het kasteel van Maarsen gestaan 't welk int jaar 1086 gebout

is. Int jaar 1529 wierd dit huys wederom van niuws opgehaalt en vertimmerd door Steven van Nijvelt maar tegenwoordig is het teniet gegaan en verandert in de hofstede ter Meer: de welke den heer van Nierop toe behoort. de kermis word aldaar gehouden sondags binnen het octaaf van de geboorte der maget Maria. De parochiekerk aldaar: dewelke Pancratius tot patroon heeft stond onder 't aes diakenschap van Utrecht. In de selve was een outaar en een vicary van Michiel noch was aldaar een vicary met de last van een wekelijkse misse aant outaar van de maagd Maria en van den melden Niklaas die in den jaare 1547 [onleesbaar woord] en door een en Hermanus Frederix ponen en int jaar 1574 Lambert Willemse

Hierbij gaat de oude lyst van de goederen die de pastory van Maarsen ten tijde als het land noch rooms gesint was heeft gehad

een jaarlijks inkomen

24 - 0 -

[aangegeven in guldens en stuivers]

5 morgen lands daar quam van

24 - 0 -

1 huys met een schone bogart en noch enige landen Michiels outaar had de volgende goederen

3 morgen gelegen in [de] Maeten

Ende innt aldaar jaarlijks

3 - 0 -

willem Gerritszen

5 - 0 -

de vicary van de broederschap van Maria

1 mergen lands

1 hofstede van een hond lands

uyt een hofstedeke

2 - 0 -

de koster van Maarsen hadde vier mergen lands

[Op een ander folio staat]

Maarsen: een schoon dorp in het tweede of nederquartier van t Sticht Utrecht: De navorsers van onse outheden houden het daarvoor dat die naam van de volkeren marsen afkomstig soude zijn.

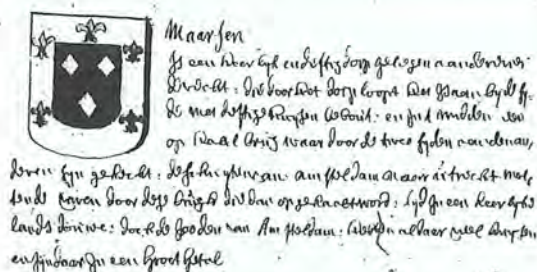
Sij waren in oude tijden de nabuuren van de Catti of Katten die de Rijn afsackende daar een magtig kasteel Marssenburg gebout hebben. Maar het soude door Caesar germanicus nevens meer andere op den Rijn leggende castelen verwoest zijn: ook soude daar eenen herelijken tempel gehad hebben daar men de afgodinne Fanfana in geeert soude hebben. Het dorp lijt ongemeen vermakelijk aan de Vecht waar langs vele schone hofsteden en plijzier plaatse leggen: alle met ongemene wandelwegen verciert: [ook heeft het dorp] verschijde dichte laanen en wandeldreven welker boomgewas seer hoog en heerlijk opgewassen zijn: dese plaes is als een ards paradijs onder alle andere dorpen te achten. Maarsen heeft een ruyme kruyskerk. De tooren staet alleen en niet dicht aan de kerk: deselve is tot boven daar de schuynte begint van doef steen of tras waar uyt men kan afmeeten dat de selve al vrij out is: aan de kerk is een nieuw kapel gebout door de heer Ferdinand van Collen burgermeester der stad Amsteldam. Streckende het selve voor een begraafplaets van die famielye

Maarsen: Heeft gelijk andere dorpen van het Sticht van Utrecht al mede geweldig moeten suchten onder het gewelt der Francen in den jaare 1672 en 1673 eer datse die grijpwolven weder zijn quijt geraakt: De kerk en predicant van Maarsen die tegenwoordig is van Wesel staan onder het Classis van Utrecht de welke ook Maarsebroek een buurt daaronder behorende moet bedienen

[In de marge van de tekst zijn door de schrijver enige bronnen opgegeven, bijvoorbeeld] beschrijving van Utrecht bisdom, 2 [de] deel, pag 170 [en] kalmaes [?] woordenboek 2 de [deel] pag 67.

De wapens van Maarssen en Maarsseveen
Behalve bovenstaande teksten zijn er naast de topografische tekeningen ook nog de getekende wapenschilden van Maarssen en Maarsseveen

opgenomen in de atlas van de heren Schoemaker. Naast ieder wapen staat ook weer een tekst over de twee dorpen, ook die zijn evenals de andere teksten getranscribeerd. Hoewel ook deze wapenschilden wat amateuristisch zijn getekend, leert een vergelijking met de afbeeldingen van deze twee gemeentewapens in het vorige periodiek (jaargang 35, no. 4, blz. 111 en 112) ons, dat deze tekeningetjes eigenlijk nog niet zo heel erg slecht zijn. Wel valt op dat er iets met het getal der lelies aan de hand lijkt te zijn. Mogelijk heeft de tekenaar niet goed geteld, want het wapen van de gemeente Maarssen, door de Hoge Raad van Adel voor het eerst bevestigd (erkend) in 1816, is gebaseerd op het toen al lang in gebruik zijnde wapen van Maarssen waarop ondermeer zes lelies zijn afgebeeld. Nadat Maarssen en Maarsseveen zijn samengevoegd is in 1950 het wapen van de nieuwe gemeente opnieuw bevestigd. De zes gouden lelies zijn toen gehandhaafd, alleen is hun plaatsing (3:2:1) in het wapenschild een klein beetje veranderd.

Afb. 5 Kopie microfiche HUA, tekening van het wapenschild van het dorp Maarssen in Atlas Schoemaker, met deel van de tekst over Maarssen.

Maarsen

Is een heerlijk en deftig dorp gelegen aan de rivier de Vecht: die door het dorp loopt Het is aan bijde zijde met deftige huysen bebout: en int midden een op haal brug waardoor de twee zijden aan den anderen zijn gehecht: de schuyten van Amsteldam naer

Utrecht moetende varen door dese brugh die dan opgehaalt word: lijd in een heerlijke lands douwe: doch de jooden van Amsteldam hebben aldaar veel huysen en sijn daar in een groot getal.

Maarsseveen
een dorp of buurt in den nedersticht van utrecht
gelegen met twee koren landerijen met een
dreef gelegen op de eenderzijde
en op d'and'zijde op de oostzijde van de
eenderzijde van de koren landerijen met een
als de twee dorpen begraaven worden.

Dit Maarsseveen is een dorp of buurt van Johan Huydekoper Ridder: hier van is geweest in zijn leven: en is de selve heerlijkheit noch in de famielij: de eerste deser heeren wierd in den jaare 1654 burgermeester amsteldam: Maarsseveen heeft een rechthuys hetwelke aan de vecht staat: aldaar hangt het swarte varken uyt sijnde dat het wapen van Maarsseveen gelijk aan t selve schilt van het wapen der heeren van Maarsseveen kan gegeven worden: het staat met het dorp tienhoven dat daar niet verre vandaan is onder een predicant en sijn bejide vereenigt.

Afb. 6 Kopie Microfiche HUA, Atlas Schoemaker: Het wapenschild van het dorp Maarsseveen, met deel van de originele tekst.

Maarseveen

Een dorp of buurt in het nedersticht van utrecht schijnt met tienhoven dat daar niet verre van daart gelegen is een dorp te sijn en is daarmede in het kerkelijke vereenigt en onder die kerk behorende: hoewel de lijken wel soo wel te maarsen als te tienhoven begraven worden: dit maarseveen is een heerlijkheit waar van johan huydekoper Ridder: hier van is geweest in zijn leven: en is de selve heerlijkheit noch in de famielij: de eerste deser heeren wierd in den jaare 1654 burgermeester amsteldam: Maarsseveen heeft een rechthuys hetwelke aan de vecht staat: aldaar hangt het swarte varken uyt sijnde dat het wapen van Maarsseveen gelijk aan t selve schilt van het wapen der heeren van Maarsseveen kan gegeven worden: het staat met het dorp tienhoven dat daar niet verre vandaan is onder een predicant en sijn bejide vereenigt.

Naar ik hoop heeft u net als ik genoten van het schrijf- en verzamelwerk dat de heren Schoemaker

in de 18e eeuw verrichtten. M.i. mogen we oprecht blij zijn dat zoveel van hun werk in archieven en musea bewaard is gebleven en dat het dankzij moderne technieken tegenwoordig voor eenieder gemakkelijk en goed toegankelijk is geworden.

Hans Sagel

Bronnen:

Weekblad VAR, donderdag 5 augustus 1999.

Nieuwsbrief van HUA, jaargang 2, nr.3, september 1999.

HUA, Microfiches Atlas Schoemaker.

N/I/E/U/W/S/bank interactief Nederlands persbureau (www.nieuwsbank.nl)

Atlas van Stolk via www.geheugenvannederland.nl
Koninklijke Bibliotheek, Bijzondere collecties,
www.kb.nl

Jaarboekjes Oudheidkundig Genootschap
Niftarlake 1 917 en 1950.

Gemeente Archief Maarssen, Hoge Raad van Adel,
Koninklijk Besluit van 3 Juli 1950.

Andries de Leth, De Zegenpraalende Vecht, 1719.
Heruitgave 1998.

Abraham Rademaker, De Vechtstroom van Utrecht
tot Muiden, 1791, Herdruk 1970.

Maarssenbroekdag!

Al enige jaren is Henk Blaauw, bestuurslid van de Historische Kring Maarssen, bezig met een inventarisatie van de voormalige boerderijen van Maarssenbroek en hun bewoners. Hij heeft intussen een groot bestand opgebouwd. Daarin zijn eigenlijk alle boerderijen van het vroegere Maarssenbroek opgenomen. Van sommige zijn veel gegevens boven water gekomen, van andere wat minder. Talloze gesprekken met (oud-)bewoners en hun familieleden leverden veel gegevens op, waaronder nogal wat foto's en zelfs enkele films.

Afb. 1 Boerderij 'Bene Contentus' van de familie Bos aan de Maarssenbroeksedijk 35 (C13) rond 1950. (Foto: Mevr. A. Koot-Bos, De Meern).

Enthousiast geworden door het werk van Henk Blaauw vroegen de geïnterviewden wanneer er iets in het openbaar te zien zou zijn van hun informatie. Uiteraard kost zoiets enige voorbereidingstijd.

Maar nu is het zover: op **zaterdag 18 april 2009** is er een **Maarssenbroekdag**, die wordt gehouden in het restaurant van het Gemeentekantoor (naast Goudestein). De ruimte is beperkt, daarom is de *reïnie* van (oud-)Maarssenbroekers *uitsluitend voor genodigden*.

Vanaf 14.00 uur begint het voor iedereen toegankelijk gedeelte. Tot 16.00 uur zijn alle belangstellenden welkom. Er is een doorlopende vertoning van oude films en van allerlei fotomateriaal op meerdere schermen. Uiteraard is het een mooie gelegenheid om nog eens wat vroegere bewoners tegen te komen, velen wonen intussen ver buiten Maarssen. Zegt het voort, met name tegen familie en vrienden van buiten Maarssen. Zij lezen wellicht dit bericht niet.

De toegang is geheel gratis. Koffie, thee en dergelijke zijn verkrijgbaar. Let op: voor het eerst zal er de mogelijkheid zijn om in te tekenen op het boek dat

zal verschijnen naar aanleiding van de naspeuringen van Henk Blaauw. In de zaal zijn verdere gegevens over dit boek verkrijgbaar, maar dat het vele foto's zal bevatten weten we nu al.

Mocht u nog foto's hebben van het vroegere Maarssenbroek of andere gegevens, Henk Blaauw houdt zich aanbevolen. U kunt op 18 april met hem in contact treden, maar nog liever geeft u hem ruim van te voren een seintje via h.blaauw1@casema.nl.

Tot ziens op 18 april aanstaande!

Afb. 2 Joop Verdam met stier onder toezicht oog van vader Anthonius Verdam bij boerderij 'Zorgwijk' van de familie Verdam aan de Maarssenbroeksedijk 49 (C20). (Foto: J.A. Verdam, Maarssen).

Nogmaals de foto van de Koningin Juliana MULO

In ons vorige periodiek (november 2008, blz. 117 e.v.) stond een grote foto van alle leerlingen en leerkrachten van de Koningin Juliana MULO uit 1953. We kregen hierop enkele sympathieke reacties.

De eerste was van mevrouw Melia Bos-Schreiber, nummer 67 op de foto. Via haar dochter Amelia Bos laat ze weten dat het jaartal 1953 goed is. Verder geeft ze de volgende aanvullingen. Nummer 14 is Wim Schreiber, geen Hans. Wim is haar broer! Nr. 11 is Hans Reitmeier, nr. 38 is Hennie Sjollema, geen Aty, nr. 95 is Martin v.d. Bogert, nr. 96 is Attie Jongeling en nr. 97 is Rinus Koole.

Niek Kreugel (nummer 112) reageert mede namens zijn vrouw Tineke de Nijs, nummer 109 op dezelfde foto! We laten hem zelf aan het woord.

Nr. 11 is Hans Rietmaier, 16 is Wout Nagtegaal, 17 is Rinie Degen (moet dit niet het nummer 18 zijn? BV), 39 is ook voornaam Rinie, 78 is Hannie van Veen (Zuilen), 85 is Hellen Callenbach, 95 is Martin v.d. Boogaard (met twee o's), 96 is Ate Jongeling, 113 is Lammert Heinhuis en 116 is Bea Bos, geëmigreerd naar Zuid-Afrika midden jaren vijftig.

Voor ons, Tineke de Nijs (13 jan. 1939) en Niek Kreugel (9 aug. 1939) is de foto een van de leukste herinneringen uit onze jeugd. Het was een goedgeleide, degelijke en leuke school. Een fijne en onbezorgde tijd. Beiden denken we dat we toen al (dus in 1953), zoals dat toen heette, 'met elkaar gingen'. In 1964 zijn we getrouwd. Twee zonen, Bas (Sebastiaan) en Joris Jan. Vriendinnen van Tineke waren Jannie van Hof (naast haar op de foto) en Elly Heinsius, nummer 121. We zaten in de tweede klas, dus het moet 1953 zijn geweest.

Dick Dekker was de broer van mijn moeder Maartje, die getrouwd was met Jan (Johannes Cornelis) Kreugel, hoofd van de Koningin Emmaschool in Oud-Zuilen, ik dacht van 1936/37 tot 1951/52. Zijn vrouw en dus mijn tante Guus woont nog steeds aan het Zandpad.

Tot zover Niek Kreugel.

Beide inzenders hartelijk dank voor hun nuttige aanvullingen.

Benno Visschedijk

De Kaatsbaan

deel 5

Voordat ik in dit periodiek de panden Kaatsbaan nummer 13 en Kaatsbaan nummer 15 ga bespreken, wil ik nog terugkomen op mijn artikelen over de Kaatsbaan nummer 3 en 7 uit de periodieken 2 en 3 van het vorige jaar.

Naar aanleiding van deze stukjes kreeg ik een brief van de heer Fred Reinders met wat aanvullingen op mijn artikelen.

Ik schreef in de uitgave van mei 2008 dat vanaf 1963 de drogisterij voortgezet werd door zoon Ties Reinders (de oom van Fred) en zijn vrouw Riena Reinders-Brouwer (zijn tante). In werkelijkheid blijkt dat op deze datum de drogisterij mede overgenomen werd en in bezit gekomen was van Freds vader: de heer Klaas Reinders. Na het overlijden van zijn broer Ties heeft Klaas Reinders de winkel alleen gerund tot 1990.

Tevens vermeldde de heer Fred Reinders dat op nummer 7 (besproken in augustus 2008), niet meteen de Nutsspaarbank gevestigd werd na het sluiten van de vishandel in mei 1954, maar dat de ruimte tot begin jaren zestig diende als opslagloods en daarna als winkel in verbodigheden voor de familie Reinders. Deze winkel was via een doorgang (achter Kaatsbaan nummer 5) verbonden met de drogisterij van Kaatsbaan nummer 3 en vanaf 1963 ook door middel van het al genoemde perceel, liggende achter Langegracht 54.

Omdat ik voornamelijk werk uit de archieven van de gemeente, ben ik altijd blij met aanvullende informatie van particulieren. Ik wil daarom de heer Reinders bedanken voor zijn brief.

En dan nu over Kaatsbaan nummer 13

Dit is het laatste pand aan deze kant van de Kaatsbaan dat eigendom is van de Heer van Spanbroek, Jan Mijn. Hij geeft in 1764 opdracht tot de bouw van een burgerhuis op de plaats waar nu nummer 13

staat. Vrij snel daarna komt hij te overlijden. Dit blijkt uit het feit dat zijn weduwe in september 1769 het pand verkoopt aan Dionisius Pouw. Het pand wordt omschreven als ene huys met stal.

Ruim vijftig jaar later treffen we pas de volgende aantekening aan. De heer Gerrit Soeders is dan eigenaar. Hij heeft blijkbaar een grote stal, want hij houdt er een stalling voor rijtuigen op na.

In 1850 komen we de naam Hendrik Hagedoorn tegen. Hij verkoopt stukgoederen (bedden en schoenen). In deze periode komen ook Dirk Scheurbroek en Hendrik Lammerding in het pand wonen. In 1861 neemt de zoon van Hendrik Hagedoorn de zaak over. Herman Hagedoorn staat ook als koopman te boek en handelt waarschijnlijk in dezelfde artikelen als zijn vader. Bijna dertig jaar runt hij de zaak. In 1890 neemt Herman H. Lammerding, samen met zijn broer Theodor Jozef,

MAARSSSEN
KAATSBAAN 13
TELEFOON 1462
Bankrelatie:
Raiffeisenbank
Giro 788164

C. D. STAP

v/h van Zetten

BLOEMENMAGAZIJN

MAARSSSEN,

14 Mei 1966

FAKTUUR voor

Beheer commissie

reëfpunt

1 klasunia

8.00

[Handwritten signature]

de zaak van Hagedoorn over. Deze broers komen uit Neuenkirchen in Duitsland. Als Theodor trouwt, vindt Herman het tijd worden om terug te gaan naar Duitsland.

Theodor verkoopt niet alleen artikelen vanuit zijn winkel, maar hij gaat ook de boer op. Hij trekt er regelmatig op uit met het pak. Dat is een blauw linnen grote zak, vol met manufacturen. Het geheel hangt aan een ellestok over de schouder. Hij doet alles te voet, tot in Baambrugge toe. Later, als de fiets in zwang komt, wordt er ook gefietst.

Deze manier van zaken doen was overgebleven uit de tijd dat veel lieden uit Westfalen en Hannover, meestal boeren, regelmatig naar Nederland kwamen om op die manier hun waren te slijten. Geleidelijk gingen zij zich in Nederland vestigen en lieten hun boerderijen over aan vrouw en kinderen. Wel keerden zij naar hun boerderij terug in de oogsttijd. Daarna kwamen zij weer naar Nederland om tegen de kerstdagen weer te vertrekken. Ze bleven dan soms wel twee of drie maanden weg.

Rond 1900 doen de broers Lammerding dat ook. Uit deze trek zijn vele grote zaken ontstaan zoals

Brenninkmeijer, Vroom en Dreesmann, Peek en Cloppenburg, Voss en nog vele andere grote modezaken.

In 1931 heft Lammerding de zaak op en gaat in de Gaslaan wonen. Op het vrijgekomen terrein van de voormalige gasfabriek laat hij aan het eind van de Gaslaan een vrijstaand huis bouwen. Hij zet daar zijn kantoor van de Boerenleenbank (ook in de Kaatsbaan is hij al kassier van deze bank) voort.

Nadat het pand is veranderd, wordt het een bloemenmagazijn van de, bij velen bekende, Maarssense bloemist G.J. van Zetten. Ruim 35 jaar lang kunnen de liefhebbers van bloemen en planten bij hem terecht. Op 30 juni 1967 vertrekt hij en wordt de zaak voortgezet door C.D. Stap. Deze verkoopt er ruim vijf jaar zijn bloemen. In de tussentijd bewonen diverse bewoners de ruimte boven de winkel.

Als Stap opstapt, komt in 1972 tapijthandelaar Dhondt uit Breukelen zijn tapijten en kleden verkopen. Ruim tien jaar later, in 1983, worden de tapijten vervangen door grillgerechten. Grillroom de Sphinx verzorgt er voor de Maarssenaren heerlijke shoarmagerechten. Tot op de dag van vandaag kan men er van een lekker broodje genieten, al is het onder een andere eigenaar en een andere naam.

Kaatsbaan nummer 15

Het laatste pand van het oudste gedeelte van de rechterkant, de voormalig Maarssense kant, is nummer 15.

De oudste aanwijzingen die ik heb gevonden dateren uit 1775. Op 6 juni van dat jaar verkoopt Pieter Bosvelt zijn huis aan Herman Florijn. Het pand wordt dan omschreven als Huys met erf en smederij. Herman houdt tot 1783 de smederij, daarna verkoopt hij de zaak aan Jacobus van Brummen. Deze Jacobus is getrouwd met Gijsje Zeldenrijk. Het lijkt erop dat Jacobus in 1806 nog steeds eigenaar is, maar het pand wordt dan bewoond door Johannes Hofman. Of deze Johannes ook smid is staat niet vermeld.

MAARSEN
KAATSBAAN 13
TEL. 462

Bankrelatie:
Ned. Middenstands Bank
Breukelen
Boerenleenbank Maarssen

G. J. van Zetten

BLOEMENMAGAZIJN

MAARSSSEN

April 1961

FACTUUR voor

B.H.S.

p/a Schapp J. v. d. Calenst

1 ^o Ja' Hersthoorn met pol naar v der schaff	Zegel	0 15	D 40
--	-------	------	------

Zeech

0 | 15

Volodia
Gyozek

(gl)

De volgende aantekening die ik gevonden heb dateert uit 1848. In dat jaar heeft de schoenmaker Johan W. Slagheck zijn zaak in het pand. In 1879 wordt het huis afgebroken. Daarna wordt het huidige pand gebouwd. Het huis is dan een burgerwoning en wordt gedurende drie jaar bewoond door rijksambtenaar Jan Chr. Roor. In 1887 komt er weer een winkelier, Philippus Boekhout, wonen. Wat hij verkoopt is niet bekend. Hij zit er maar kort, want ruim een jaar later komt Klaas Rietveld met zijn zus Teuntje het pand bewonen. Hij is klokken- en horlogemaker. Daarnaast verkoopt hij ook nog gouden en zilveren sieraden. Op 4 juni 1897 komt hij te overlijden. Teuntje blijft er wonen.

Op 8 november 1902 verlaat Teuntje het huis en wordt de zaak voortgezet door M. Kuipers. Ruim vijftig jaar, tot zijn dood op 23 december 1955, heeft deze er zijn zaak. In 1929 laat hij nog voor f 100, de voorgevel verbouwen en komt er een groot winkelraam. Na zijn dood begint in 1956 Hendrik van Tricht een sigarenmagazijn in het pand.

Op 8 januari 1964 overlijdt hij echter. Zijn vrouw, de weduwe Van Tricht-Ros, zet de zaak voort. Tot op de dag van vandaag, dus al ruim vijftig jaar, staat deze mevrouw samen met haar nieuwe man in de winkel om haar tabakswaaren, snoep, kranten en loten te verkopen.

Cees Bloemendaal

De woning van de auteur

door Ing. J.A. Bonthuis¹⁾

Zoals dat bij jongelui gaat: op zeker moment word je verliefd en als het meezit is er vervolgens sprake van verloving; dit laatste in principe met het voornemen om te gaan trouwen. Bij uw auteur vond dat eerste plaats in 1947, fase twee was in 1948. Voor dat trouwen, samenwonen, is een woning nodig en hiervoor werd uiteengezet dat de regering het voornemen had de achterstand in woningbouw snel in te lopen. Zoals gezegd, ging dat veel langzamer dan voorzien, maar dat weet je pas achteraf. In eerste instantie wachtten we dus af wat er op woninggebied ging gebeuren.

Verreweg de meeste NS-ers hadden uiteraard reeds vóór de oorlog een woning. We vernamen dat enkele pas beginnenden, slechts heel weinigen, een spoorrijtuig gingen verbouwen tot woning. Hoeveel NS-ers in een niet rijdbaar voertuig gewoond hebben is niet bekend, mogelijk waren het zo'n 25 gezinnen. Ofschoon het bestaan van die noodwoningen bekend was, hadden wij aanvankelijk geen kennissen die zoiets bezaten, en bovendien: een rijtuig ombouwen is vast een enorme klus.

Na verloop van tijd ontmoetten we een in een spoorrijtuig wonende collega die zo volenthousiasme over de oplossing van zijn woonproblemen sprak, dat we besloten er een kijkje te gaan nemen; het bleek zeer aantrekkelijk! Aldus werd na nog eens nadenken het besluit genomen om in een rijtuig te gaan wonen.

Er zijn dan drie dingen nodig: een rijtuig, een te huren of te kopen stukje grond en, dat bleek het moeilijkst, de toestemming van een gemeente om dat rijtuig op de gevonden plaats te mogen neerzetten.

NS bleek, omstreeks de zomer van 1949, bereid een geschikt rijtuig, dat eigenlijk voor sloop bestemd was, aan ons te verkopen. Maar er moest eerst nog een plekje gevonden worden en al gauw

viel de keuze op Bilthoven: een stukje grond in de splitsing van de hoofdlijn Bilthoven-Den Dolder en de zijlijn naar Zeist. De gemeente De Bilt bleef alle voorstellen echter steeds weer afwijzen en wenste niet te zeggen waar het wel mocht.

Daarna waagden we een nieuwe poging in Maarssen. Daar was men belangrijk soepeler, hoewel er natuurlijk tal van voorschriften waren. Zo moest een tekening van het geheel overlegd worden, inclusief de situatie van de septictank en riolering (alles in de sloot mocht ook daar niet!). Intussen was er een stukje grond uitgezocht aan de Nieuwe Stationsweg, waarna de eigenaar, een boer, door ons werd benaderd. We konden het huren tegen het zeer redelijke bedrag van één gulden per week...

Ingaande 1 januari 1950 werd het terrein gehuurd. De afmetingen hiervan kennende, werd er een voorlopige tekening van de woning gemaakt. De aankoop van een rijtuig was nog niet geschied, dus togen we naar Kesteren, waar dan wel geen D-trein- of ZHESM-materieel meer stond, maar wel een aantal lokaalspoorrijtuigen; lekker breed, maar wel belangrijk korter dan de beide hiervoor genoemde typen. Dus werden er twee uitgezocht: de C 1115 (ex-HIJSM, bouwjaar 1912/15, lengte over de buffers 12,46 m) en de BC 1021 (ex-HIJSM, 1916, l.o.b. 12,70 m); deze rijtuigen waren nagenoeg gelijk en in ieder geval van hetzelfde model. De prijs was zonder het ijzerwerk (zoals wielen, buffers, remwerk, koppelingen), dus uitsluitend de houten bak op de stalen stelbalken, als ik het mij goed herinner bij elkaar zo'n f 1.500,-.

In het ontwerp bleek geen ruimte voor een vestibule, toilet, kolenopslag en fietsen, terwijl tevens een werkplaats werd gemist. Aldus werd uitgezien naar een gesloten wagen als schuur. Ook die kon NS leveren, zij het tegen een commerciële

prijs. Deze wagen, de CHD 7748 uit omstreeks 1900, lengte over de buffers 8,40 m, was - voor zover de herinnering reikt - duurder dan een der beide rijtuig. Deze wagen kon op korte termijn geleverd worden en kwam, reeds zonder onderstel, op 7 februari 1950 in Maarssen aan op een platte wagen. Met behulp van de ploeg van Weg en Werken en een opleggervrachtauto werd de wagen

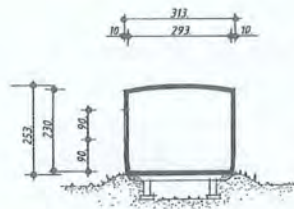
op het terrein geplaatst, in eerste instantie bedoeld om gereedschap en werkkleding in op te bergen en om als schuilplaats te dienen bij regen. Tevens werd er een zeer provisorisch keukentje ingericht, water kon bij de burens gehaald worden. Hierna kon een afrastering aangebracht worden en kreeg de tekening na het nodige pas- en meetwerk zijn definitieve vorm.

Z.W. - Gevel.

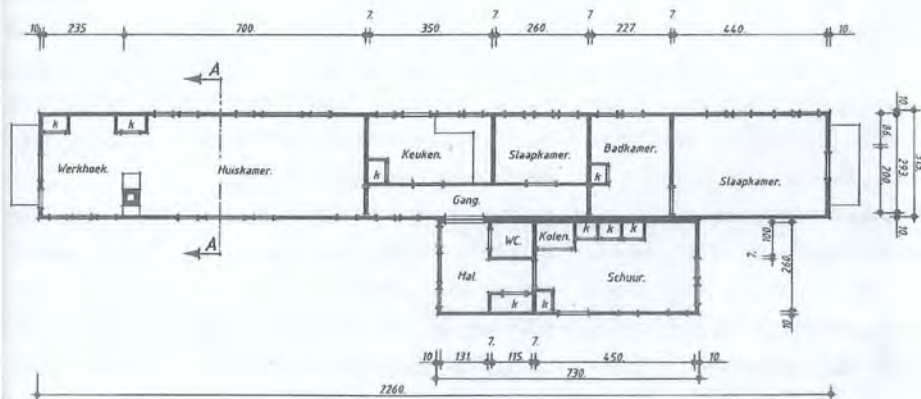
Z.O. - Gevel.

Doorsnede A-A.

N.O. - Gevel.

Tekening: Peter van der Welle (gebaseerd op de oorspronkelijke tekening van de auteur).

Voordat de rijtuigen geplaatst konden worden moest eerst het probleem van de fundering opgelost worden. Het plaatsen op enkele dwarsliggers kan natuurlijk wel, maar als bij een combinatie van twee rijtuigen er één een centimeter wegzakt, ontstaan er scheuren en dus problemen. Bovendien, bij een weiland met sloot zitten wellicht ook ratten. Daarom werd besloten er een 'ratvrije' gemetselde fundering onder te zetten, waarbij de op de HTS opgedane kennis dienaangaande van pas kwam. Ik had weliswaar nog nimmer een troffel in de hand gehad, maar van afkijken kun je veel leren. En wat een ander kan, kan ik ook; dat was en is nog steeds het uitgangspunt.

Begonnen werd met de fundering voor de twee rijtuigen die voor de schuur moesten wachten, die zou bij de aflevering van de rijtuigen in de weg liggen. Tevens werd de riolering van keuken en badkamer gelegd. We deden trouwens bijna alles samen: mijn ex-verloofde, thans echtgenote, was een grote hulp en heeft bijzonder veel werk verzet! In juni is het lang licht, zodat ook in de avond nog enkele uren gemetseld kon worden, maar niettemin moest er een enkele keer een halve dag verlof worden opgenomen om sneller op te schieten. Mijn verloofde, die op 3 juni 1950 de eerste steen voor de fundering had gelegd, was bij dat alles 'opperman'. Op 24 juni werd door haar de laatste steen gelegd.

Afb. 1

De fundering voor de beide rijtuigen is gereed. Het eensteens muurtje is zo'n 36 cm hoog, totale lengte ongeveer 55 meter; de bodem werd geplaveid met een laag stenen en de voegen werden met specie dichtgezet: ratproof! Achter de fundering de toekomstige schuur, als zodanig al in gebruik. Het gereedschap wordt erin opgeborgen, de schuifdeur gesloten met een hangslot. Aan de achterkant is een klein deel van de houten wand verwijderd, ten einde de stijlen schoon te maken en in de menie te zetten als voorbereiding op het aanbrengen van enkele ramen. Een tijdelijke tussenwand houdt de wagen gesloten. Foto 29 juni 1950. (Links op de achtergrond nog een gedeelte van de oude Maarssenbroeksedijk met de boerderijen van Verdam en Floor vlak naast elkaar en rechts nog net te zien het laatste huis aan de Nieuwe Stationsweg).

Afb. 2

Intussen had de NS na ontvangst van het verschuldigde aankoopbedrag van de beide rijtuigen ineens haast gekregen met de aflevering, met als gevolg dat reeds op 23 juni 1950, nog voordat de laatste steen van de fundering gelegd was, genoemde rijtuigen in Utrecht werden aangetroffen, een dag later al in Maarssen. Ter plaatse werden de rijtuigen gelicht en geplaatst op stoppingen, door WW opgebouwd uit dwarsliggers. Vervolgens werd met snijbranders al het terug te leveren ijzerwerk verwijderd. Bij het overbrengen van het eerste rijtuig werd een halve dag verlof opgenomen, want dát moest natuurlijk op de foto! Zo zien we op 30 juni 1950 rijtuig BC 1021 de overweg te Maarssen passeren, op weg naar zijn nieuwe standplaats. Aan de klassenborden, die overigens nu nog bestaan, is te zien dat het rijtuig gedegradeerd is tot geheel derde klas.

Afb. 3

Het interieur van deze lokaalspoorrijtuigen, in dit geval de C 1115, is opgebouwd uit zeer degelijk teakhout. Ongeveer een maand na de start van de bouwwerkzaamheden kwamen mijn ouders eens kijken hoe het ging. Veel was er eigenlijk nog niet te zien, het begin van het werk is immers het slopen van het interieur. Dat dient niet met bruut geweld te gebeuren, want teakhout is erg duur. Bovendien bleek dat het hele rijtuig door middel van messing houtschroeven in elkaar is gezet. Daarmee was men niet zuinig geweest: er kwamen in totaal twee emmers (!) schroeven uit, die overigens vandaag de dag nog hun nut bewijzen. Spijkers kwamen nagenoeg niet voor. De foto werd gemaakt op 29 juli 1950.

Afb. 4

Het demonteren van het interieur was een tijdrovend werk. In rijtuig BC 1021 valt dan pas goed op hoe breed deze lokaalspoorrijtuigen eigenlijk zijn. De tussenwand op de foto blijft in grote trekken staan, het gaat de scheidingswand worden tussen de badkamer en de kleine slaapkamer, naast het gangetje. Het fototoestel staat in de slaapkamer; en we kijken in de richting van de keuken. Foto 5 oktober 1950 (Jan Bonthuis met verloofde).

Afb. 5

Na het demonteren van het inwendige kwam het afwerken van de buitenkant. De zakramen werden na het nodige hak- en breekwerk vervangen door draairamen, en waar ramen kwamen te vervallen werden stalen platen aangebracht. Op de foto zien we dat het linker rijtuig, de BC 1021, aan de slootzijde nagenoeg gereed is. De andere kant zal, zoals op de plattegrond te zien is, geheel worden dichtgemaakt; de schuifdeur op de kop van het rijtuig is intussen draaideur geworden. Het achterste rijtuig, de C 1115, is slechts uitwendig nog geheel in de originele staat. Tussen de twee rijtuigen moet de keuken komen, waarvan hier verder nog nauwelijks iets te zien is. Tot slot wil ik u bij deze foto, die genomen is op 1 juli 1951, nog even attent maken op de sloot; deze was het domein van een groot aantal kikkers, en derhalve de oorzaak van menig vroegtijdig ontwaken.

Afb. 6

De rijtuigen werden niet met de bufferbalken tegen elkaar geplaatst (er bleef 2,20 m over) en de stalen balkonvloeren werden weggenomen. In de open ruimte tussen de stelbalken diende eerst nog de aanwezige fundering tot op stelbalk-niveau 'anti rat' verhoogd te worden. Overigens nadat de balken voor de vloer waren gelegd; deze werden in die muurtjes opgenomen en lagen nu ook vast. Aan de dakzijde werden

de overstekende delen boven de balkons, waar het rechte deel overging op de gebogen voorrand, afgezaagd. De dakranden konden nu aansluitend recht worden doorgetrokken. Vervolgens werd voor de zijwand van de keuken eerst de genoemde dakrand aangebracht, gevolgd door het horizontale en verticale regelwerk. Op dit moment, 30 juni 1951, kan een begin worden gemaakt met het bevestigen van de beplating.

Afb. 7

De zijwand van de keuken is gereed en staat gedeeltelijk in de grondverf. De schuifdeur die oorspronkelijk vanaf het balkon toegang gaf tot het interieur, doet nu (draaiend) dienst als buitendeur van de keuken. Het dak is over de totale lengte door een officiële dakdekker geheel nieuw gelegd. Foto 26 december 1951.

Tussendoor was overigens de schuur op de inmiddels voltooide fundering tegen rijtuig BC 1021 geplaatst, nadat de betreffende wanden zodanig waren afgewerkt dat ze tegen elkaar konden worden gezet. De plattegrond laat duidelijk de exacte situatie zien.

Afb. 8

De keuken, op de foto het rechter gedeelte, is dan misschien niet het meest belangwekkende deel van de woning, het meest spectaculaire deel is het zeker wel: van nagenoeg niets tot een (althans uiterlijk) compleet stukje rijtuig. De foto werd genomen op 22 oktober 1959.

Afb. 9

Op deze foto van 4 november 1951 zien we als belangrijk punt de bijna gereed zijnde schoorsteen, ontworpen door een ter zake kundige kennis van ons en gemetseld door een echte aannemer, aangezien uw auteur daar nog niet voldoende ervaring voor had en geen tijd. Deze schoorsteen werd eigenlijk wat voortijdig gemaakt, reeds voordat de ramen werden vervangen. Bij het naderen van de winter- en regentijd diende de definitieve dakbedekking te worden aangebracht, maar dat kon uiteraard slechts gebeuren na het gereedkomen van de schoorsteen. Vandaar. De schoorsteen, hoogst vreemd dwars in de kamer geplaatst, vormt een 'natuurlijke' scheiding tussen huiskamer en 'werkhoeke', en is nog niet helemaal compleet: het dekblad mankeert nog. Een oud potkacheltje en wat afvalhout zorgen intussen voor de op dat moment toch wel nodige warmte. Goed te zien is dat de binnenbekleding van de dubbele wand is weggenomen, zodat we tegen de binnenzijde van de stalen buitenbeplating aankijken. Op deze manier konden we die binnenzijde goed roestvrij maken en in de menie zetten. De beplating van HIJSM-materieel mocht (nieuw) dan wel 1,82 mm dik zijn, doorroesten zou die op den duur toch wel! De totale dikte van zowel de zijwand als het dak (na het uitnemen van het interieur en voorzien van extra verstevigingen) was zo'n 5 cm. Bij het wegnemen van de binnenbekleding bleek er geen isolerend materiaal in te zitten; onder zakramen was dit trouwens niet eens mogelijk. Glaswol of iets dergelijks was ons nog niet bekend, een doe-het-zelf zaak evenmin, met als gevolg dat het in de winter rijkelijk koud kon zijn en in de zomer soms brandend heet.

Afb. 10

Nogmaals de huiskamer, maar nu, op 8 maart 1952, voorzien van hardboard wandbetimmering. Er moet nog wel behangen worden, de zachtboardplaten van het plafond zijn inmiddels al gewit. Alles is afgewerkt met teakhouten strips, afkomstig van de oorspronkelijke rijtuigbanken. Het binnenschilderwerk is grotendeels gedaan door de bruid in spe. Omdat de kamers maximaal 2,30 m hoog zijn, was het niet mogelijk een hanglamp aan het plafond te bevestigen waar men dan ook nog onderdoor kon lopen. In de werkhoek, rechts van de inmiddels gereedgekomen schoorsteen, zien we hoe dit probleem is opgelost: een lichtbak in het plafond.

Afb. 11

De huiskamer op 20 juli 1952, volledig ingericht en voorzien van een zeer geslaagde verlichting boven de ramen: links een lichtbak voorzien van matglas met twee philinea-buizen, rechts een lange bak met drie TL-buizen achter elkaar, aan de onderzijde gesloten en zo tegen het gebogen plafond zorgend voor een sfeervolle, indirecte verlichting. De afdekplaat van de schoorsteen, rechts, is gemaakt van vier zijkanten van de oorspronkelijke banken, bestaande uit vier centimeter dik teakhout. Onder de tafel ligt een door (inmiddels) mijn vrouw vervaardigd smyrna vloerkleed, dat heden ten dage nog bestaat.

Afb. 12

Onze woning, geheel gereed en in gebruik; totale oppervlakte circa 90 m². Links valt op dat de lantaarnijzers aan de voorzijde behouden bleven; de vlag is erin geplaatst: het is Bevrijdingsdag 5 mei 1955. Het oorspronkelijke balkon met klaphekjes is gesloopt en vervangen door een gemetseld muurtje. Rechts, tegen het achterste

rijtuig aan, staat de voormalige CHD, de schuur met de voordeur; deze laatste bestaat uit een boven- en onderdeur, vervaardigd (niet door mij) van de teakhouten banklatten.

De hele bouwerij, die uitsluitend in de vrije tijd moest worden verricht, nam belangrijk meer tijd in beslag dan was voorzien. Hierdoor moesten enkele complete klussen worden uitbesteed, zoals het maken van die voordeur, de schoorsteen en de dakbedekking.

Bij het betrekken van de woning was binnenwerks nog veel schilderwerk te doen, uitwendig moest aan de tuin nog begonnen worden. Na verloop van tijd kwam ook die 'uit de verf', de foto geeft daar een aardig beeld van. Het geheel was bekend onder de naam: Nieuwe Stationsweg 1A, Maarssen. Het nummer had ik zelf maar bedacht. (Links van de woning loopt de Maarssenbroeksedijk).

Epiloog

Op den duur vonden we deze unieke woning toch te veel onderhoud vergen, het was er te koud dan wel te warm en bovendien werd in verband met de in omvang toenemende liefhebberijen de benodigde ruimte te klein. Ook de steeds slechter wordende treinverbindingen vanuit Maarssen waren er de oorzaak van dat we gingen uitkijken naar een nieuwe behuizing. In 1959 kochten we in Bilthoven, de plaats die nog steeds onze liefde had, een andere woning. Het pand Nieuwe Stationsweg 1A werd verkocht en heeft, voor zover bekend, nog zo'n kleine tien jaar bestaan. Bij de bouw van de geheel nieuwe woonwijk Maarssenbroek, waar thans niets meer aan vroeger herinnert, verdwenen de Nieuwe Stationsweg en alle aanliggende woningen. Zo ook de onze.

De echtgenote van de auteur heeft in belangrijke mate bijgedragen tot de totstandkoming van dit artikel. Helaas mocht zij de presentatie van dit boek niet meer meemaken; kort voor het ter perse gaan is zij onverwachts overleden.

Dit artikel is met toestemming van uitgeverij De Alk te Alkmaar overgenomen uit 'SPOOR & TREIN, Actualiteiten, ontwikkelingen en historie in binnen- en buitenland, Editie 5 1994'.

¹⁾ Ing. J.A. Bonthuis was werkzaam bij de Nederlandse Spoorwegen en is in 1998 overleden.

Speeltuinverenigingen in het midden van de jaren '50

deel 3

Speeltuin Ter Meer

De inrichting

In 1948 werd De Speelweide aan de Kerkweg al in gebruik genomen. Jeugdappèl zorgde voor de inrichting en het beheer. Bij de totstandkoming van de speelgelegenheid zijn nogal wat werkzaamheden verricht door jongens van het jongenshuis in Vechtoever. De leiding bij deze werkzaamheden had de heer G. van Koten, die in gemeentedienst was. De inschakeling van de jongens had een tweeledig doel. Het was een zinvolle bezigheid voor de jongens en Jeugdappèl hoefde minder geld uit te geven. Zeven jaar bleef het beheer van de Speelweide in handen van Jeugdappèl. In juli 1955 maakte Jeugdappèl bekend dat de verantwoordelijkheid zou worden overgedragen omdat de stichting vooral een stimulerende taak had en geen beheersfunctie. Het betrof een ruime speelgelegenheid die gesitueerd was op de plaats waar nu het Bachplein en een aansluitend toenmalig open gebied in de richting van de Open Hof zijn. De bedoeling van Jeugdappèl was om in het winterseizoen 1955-56 te komen tot de oprichting van de Speeltuinvereniging Ter Meer. In de zomer daaraan vooraf werd De Speelweide nog gebruikt door Jeugdappèl gedurende drie achtereenvolgende weken als ontmoetingsplaats voor het door de stichting georganiseerde vakantie-ontspanningswerk.

De oprichting van de vereniging

Eerder dan gedacht werd al op 24 oktober 1955 in de kleine zaal van hotel De Harmonie de Speeltuinvereniging Ter Meer opgericht. Aanwezig was de heer Brunings, hoofdbestuurslid van de Nederlandse Unie van Speeltuin Organisaties. Hij hield een inleiding en beantwoordde vragen. De initiatiefnemers van deze bijeenkomst waren de volgende vertegenwoordigers van Jeugdappèl: de heer R. de Boer, Binnenweg 38, mevrouw Geertsema, Friezenstraat 9, de heren J.J. Hendriks, Emmaweg 2,

W.C. van Hoorn, Parkweg 24, W.H. van Wensen, Wilhelminaweg 2. Begin december hadden al ruim 100 leden zich opgegeven bij bovengenoemde personen. In het voorlopige bestuur namen plaats: de dames Geertsema en Wigmans en de heren De Boer, Knevel en Van der Schaft. Op 15 december leidde de heer De Boer de eerste ledenvergadering, ook in De Harmonie. In het definitieve bestuur werd de heer D. van der Schaft voorzitter. De andere bestuursleden waren de dames J. Dekker-Geertsema, J. Geertsema-Smits, C.L. Wigmans-Engelsman en de heer A. Vermeulen. Besloten werd de kinderen van de leden, in de leeftijd van 3 tot 14 jaar, een genummerde penning te geven als permanent bewijs van toegang tot de speeltuin. Er werd voor goed toezicht gezorgd. Een nieuwe sanitaire inrichting en een drinkwatervoorziening waren aanwezig. Toen het bestuur ingewerkt was, werd op 26 juni 1956 de speeltuin door de voorzitter van Jeugdappèl, J.J. Hendriks, officieel overgedragen aan de Speeltuinvereniging Ter Meer, die inmiddels een nieuwe voorzitter had, de heer G. de Bruijn. Burgemeester H.J. de Ruiter, die de officiële heropening verrichtte, merkte op dat in 1948 reeds deze speeltuin door hem werd geopend. Het was een eerste poging van Jeugdappèl om de jeugd een verantwoorde speelgelegenheid te geven. Vervolgens boden Ine van der Schaft en Theo Dekker mevrouw De Ruiter een fraai bloemstuk aan. Tevoren had voorzitter De Bruijn in zijn welkomstwoord zeer velen begroet onder wie het college van B & W, gemeentesecretaris Feyten, het Jeugdappèlbestuur en de zusterorganisaties Schilderskwartier en De Lanen. Het ruime, prachtig gelegen terrein had een keur van fris geschilderde speelwerktuigen. Er waren 12 schommels, 4 wippen, 2 grote klimrekken, een draaimolen met 16 zitplaatsen, een zandbak, terwijl een stel doelpalen tot voetballen uitnodigde. Het geheel stond onder toezicht van een bewaker, de heer Van Santen.

Het bestuur organiseerde ook activiteiten buiten de speeltuin, zoals een fietstocht voor 32 kinderen op zaterdagmiddag 8 september 1956 naar Hollandsche Rading. Er gingen zes begeleiders mee. Balspelen in het bos, plukken van wat heide, drinken van limonade en op de terugweg een ijsje in Westbroek waren de attracties. Volgens een berichtje in De Magneet kwamen de kinderen met een "Wanneer gaan we weer?" in Maarssen terug.

Jaarlijks werd er een verloting georganiseerd. In 1957 vond op 29 mei om acht uur 's avonds de trekking plaats door notaris Rijsterborgh in café Wigmans in de Bolensteinestraat. Het bericht hierover in een plaatselijk weekblad eindigde met de bijzondere oproep: "Komt allen".

De samenwerking van de drie

Speeltuinverenigingen

Op initiatief van de speeltuinvereniging Schilderskwartier werd begin augustus 1956 een commissie samengesteld uit de besturen van de drie verenigingen. De bedoeling was het contact te bevorderen en gezamenlijke activiteiten te ontwikkelen. Voorzitter werd de heer H. de Vor (Schilderskwartier) en secretaris H. Heinen (De Lanen). Nog dezelfde vakantiemaand werden diverse gezamenlijke wedstrijden gehouden voor kinderen. Zo werden er op zaterdag 11 augustus voetbalwedstrijden georganiseerd op de speelweide van Ter Meer, waarbij de heer N. van der Lugt als scheidsrechter fungeerde. Er was voor de wedstrijden een wisselbeker beschikbaar gesteld. Op 16 augustus ontmoetten ploegen van de drie verenigingen elkaar voor korfbalwedstrijden in De Lanen. Ook hier was een wisselbeker de inzet ¹⁾. Op 1 september kwamen de kinderen van de drie verenigingen bij elkaar op het terrein van het Schilderskwartier voor kinderspelen, waarbij prijzen gewonnen konden worden. Het ging onder meer om ballopen voor 6 - 7 jarigen, zaklopen voor 8 - 9 jarigen, hardlopen met hindernissen voor meisjes 10 - 12 jaar, hardlopen estafette voor jongens van 10 - 12 jaar. Veel genoeg beleefde het publiek aan een hardloophwedstrijd over 90 meter voor de bestuursleden van de drie verenigingen.

Als winnaars kwamen te voorschijn H. Heinen (De Lanen), A. Vermeulen (Ter Meer) en A. Stoker (Schilderskwartier).

Op zaterdagmiddag 15 december 1956 werd door drie verenigingen het kinderfestival '56 georganiseerd. Achteraf werd het "een buitengewone middag in het Harmonietheater" genoemd. Tot tweemaal toe was de grote filmzaal van het Harmonietheater vol kinderen. Zowel voor de kinderen van 3 t/m 7 jaar als voor die van 8 tot 14 jaar trad het kindertheater van Carla Flink uit Den Haag op. Voorzitter De Vor was zeer te spreken over het geheel. Ruim 700 kinderen genoten van de voorstellingen, waarin ook een zangwedstrijd was opgenomen. De gemeentelijke overheid gaf door de aanwezigheid van B & W en gemeentesecretaris Feyten blijk van belangstelling voor dit, uit sociaal oogpunt, zo belangrijke werk van de speeltuinverenigingen. Na afloop van de voorstellingen ontvingen de kinderen nog een traktatie. Mede door inschakeling van veel vrijwilligers verliep het geheel bijzonder goed.

Dit zijn een paar voorbeelden van de manier waarop de toen nog jonge speeltuinverenigingen in het midden van de jaren vijftig met veel elan zorgden dat kinderen op een positieve wijze hun vrije tijd konden invullen. Ongetwijfeld zijn er lezers die als kind deelnamen of speelden in de speeltuinen. Ik ben bijzonder benieuwd naar hun verhalen. Kopieën van foto's voor het archief van de Historische Kring zijn heel erg welkom. Het bestuur van de speeltuinvereniging Schildersbuurt is ook geïnteresseerd in historische gegevens.

Arie de Zwart

Noot:

¹⁾ Waar zouden die bekers zich nu bevinden?

Uit de oude schoenendoos

nr. 37

Vechtbrug in Maarssen heet sinds 2007 Evert Stokbrug

Uit de schoenendoos komt ditmaal een zomerse foto van de Breedstraat met de klapbrug over de Vecht naar de Kaatsbaan te voorschijn. In 1936 werd deze brug door de N.V. Scheepsbouwwerf & Machinefabriek 'De KLOP' in Sliedrecht gebouwd, als vervanger van zijn mooie, houten voorganger. In 2008 was de brug over de Vecht, samen met de bijbehorende brugwachterswoning - sinds 2005 geregistreerd als Gemeentelijk Monument - aan een grote onderhoudsbeurt toe. Door de werkzaamheden, waarbij o.a. de gehele opbouw werd gedemonteerd en voor reparatie naar elders vervoerd, was de brug in het centrum van Maarssen voor alle verkeer gesloten. Wat vanzelfsprekend

voor nogal wat overlast voor alle gebruikers zorgde. Na de grondige opknapbeurt ziet de brug er weer als nieuw uit en kan hij weer een behoorlijke tijd dienst doen. Bijna een jaar daarvoor had de brug ook al in de belangstelling gestaan. Toen onthulde Burgemeester Van der Sluijs onder de nodige belangstelling op zaterdag 5 mei (Bevrijdingsdag) officieel, door het onthullen van een bord aan de klap, de nieuwe naam van de brug. Vooral door de niet aflatende ijver van fotograaf en journalist Jan J. van Dijk heeft de gemeente Maarssen in 2007 besloten de Vecht- of Kaatsbaanbrug de naam Evert Stokbrug te geven. Dit als eerbetoon aan de brugwachter Evert Stok. Deze kwam, 42 jaar oud,

op 29 mei 1945 door een afschuwelijk ongeval om het leven. Een Engels militair voertuig reed die dag, op het moment dat Evert Stok de brug bediende, tegen het nog gedeeltelijk geopende brugdek op. Ten gevolge daarvan kreeg Stok de slinger van de toen handmatig bediende brug in zijn maag en overleed ter plekke aan de zware verwondingen die hij had opgelopen. Van de foto zijn, zoals gebruikelijk bij deze rubriek, geen gegevens bekend.

Weet iemand misschien de naam van de fotograaf of het jaar waarin hij werd gemaakt? Is de links op de foto staande brugwachter Evert Stok? We horen het wederom graag.

Naar aanleiding van de nummers 34, 35 en 36 van deze rubriek waren er erg aardige reacties van meerdere lezers.

De Heer en Mevrouw J. Drijver-Verheij uit Maarssen gaven vrijwel alle namen van de leden van het Zuilens Fanfarecorps op de foto door.

Rob Ahsmann uit 's-Hertogenbosch wees op de juiste spelling van zijn familienaam en die van zijn vader, de onderwijzer op de foto.

Cees Dijkers uit Maarssen schreef dat het vraagteken bij zijn naam bij dezelfde foto wel weg kan, omdat hij echt zelf nr. 24 is.

Tot slot kreeg ik nog een enthousiaste reactie van oud leraar Bert van der Woude, die mij mailde over het verdwenen openbaar middelbaar onderwijs in Maarssen. Zelf was hij als docent en raadslid hierbij nauw betrokken en hij overweegt e.e.a. over de gang van zaken eens op papier te zetten.

Heeft u op- of aanmerkingen naar aanleiding van deze rubriek of misschien zelf een voor publicatie geschikte foto, dan wordt u vriendelijk verzocht dit schriftelijk of telefonisch door te geven aan:

J.H. Sagel, Van Lingelaan 85, 3602 PB Maarssen,
tel: 561457, e-mail: J.H.Sagel@kpnplanet.nl

Inhoudsopgave

Periodiek van de Historische Kring Maarssen

35e jaargang 2008

Auteurs:

Hans van Bommel	Aanleg van het Merwedekanaal in Maarssen	periodiek 4, blz. 126
Cees Bloemendaal	De Kaatsbaan -deel 1	periodiek 1, blz. 12
	-deel 2	periodiek 2, blz. 55
	-deel 3	periodiek 3, blz. 92
	-deel 4	periodiek 4, blz. 122
Cees Floor	De monumentale parkbossen in het Vechtgebied	periodiek 3, blz. 87
Auke Hoekstra	Dorpsgenoten in oorlogstijd - deel 16	periodiek 1, blz. 8
Ron van Maanen	Een wandeling op de Westlandse tuin bij Nimmerdor in 1901	periodiek 2, blz. 48
Roel Mulder	Maarssen: wie was er aan de macht in ... 1747	periodiek 1, blz. 35
	Maarssen: wie was er aan de macht in ... 1787	periodiek 2, blz. 64
Hans Sagel	Uit de oude schoenendoos nr. 33	periodiek 1, blz. 42
	nr. 34	periodiek 2, blz. 71
	nr. 35	periodiek 3, blz. 103
	nr. 36	periodiek 4, blz. 131
	Bij de voorplaat Huize Goudestein	periodiek 1, blz. 3
	Heraldiek op Goudestein	periodiek 1, blz. 29
	Sibold Ulfers in Tienhoven en Heemse	periodiek 3, blz. 79
	Het NIEUWS	periodiek 4, blz. 113
Theo Schouten	Oproer in Oud-Maarsseveen	periodiek 2, blz. 58
Ria Tijhuis	Convocatie	periodiek 1, blz. 4
	Jaarverslag van de HKM over 2007	periodiek 1, blz. 5
	Notulen ledenvergadering HKM van donderdag 21 februari 2008	periodiek 3, blz. 76
Benno Visschedijk	Kerk aan de Vecht: honderd jaar	
	Christelijk Gereformeerde Kerk in Maarssen	periodiek 3, blz. 86
	Het Utrechts Archief verhuist en blijft waar het is!	periodiek 3, blz. 91
	Maarssens monumentenbeleid schiet ernstig tekort	periodiek 3, blz. 103
	Het Maarssense gemeentewapen	periodiek 4, blz. 111
	Koningin Juliana MULO	periodiek 4, blz. 117
Tine Visschedijk	Buitenplaatsen aan de Vecht	periodiek 3, blz. 94
Arie de Zwart	Kaerte van Goudesteyn en Silversteyn	periodiek 1, blz. 14
	Gerrit van Kooten, miskend amateur-historicus	periodiek 2, blz. 52
	Voor wie luidt de klok?	periodiek 3, blz. 83
	Speeltuinverenigingen in het midden van de jaren '50 -deel 1	periodiek 3, blz. 99
	-deel 2	periodiek 4, blz. 129
	De Maarsserbrug zeventig jaar	periodiek 4, blz. 108
Varia	Kringnieuws	periodiek 1, blz. 5
		periodiek 2, blz. 47
		periodiek 3, blz. 75
		periodiek 4, blz. 107
	Inhoudsopgave 34e jaargang 2007	periodiek 1, blz. 43
	Oproep Nederlands Centrum voor Volkscultuur	periodiek 2, blz. 45
	Expositie in Maria Dommer	periodiek 4, blz. 125

Over historie gesproken

Het Olde Regthuys

sinds 1657

Eten, drinken

Leuk eten?, leuk eeten?

www.hetolderegthuys.nl

Het Olde Regthuys, Laan van Niftarlake 101
3612 BP Tienhoven, Telefoon 0346 - 23 13 82

TOPKLASSE

SIERO SCHILDERS
Nassastraat 71 Maarssen Tel. 562310

PYGMALION BEELDENDE KUNST

**Nederlandse schilderkunst en grafiek van eind 19de eeuw
& beeldhouwkunst van midden 20ste eeuw**

Grote collectie Vechtschilders met werken van
*P.J. Lutgers, Nicolaas Bastert,
Fred. Van Rossum du Chattel, Willem van Leusden e.v.a.*
Tevens bijzondere boeken over de Vechtstreek o.a.
*S. Stopendaal "De Vechtstroom, Van Utrecht tot Muiden,
verheerlijkt door honderd gezichten" (1790), P.J.
Lutgers, "Gezigten aan de rivier de Vecht" (1836)*

Open: tijdens tentoonstellingen vrij. t/m zo.-13 tot 17 uur & op afspraak
Langegracht 44 - 3601 AJ Maarssen Tel: 0346-556736 Jaap.Versteegh@Pygmalion-art.com
www.pygmalion-art.com

TWEEWIELER-SPECIALIST

DE HAAN

VERKOOP EN REPARATIE TWEEWIELERS

• ONDERDELEN EN ACCESSOIRES.

EIGEN REPARATIE-AFDELING

OPEN MA,T/M VRIJ. 8.00-12.30 / 13.30 -18.00
VRIJDAG AVOND 19.00/21.00
ZATERDAG 8.00-16.30
WOENSDAG GESLOTEN.

NASSAUSTRAT 105
3601 BD MAARSSSEN
0346-561615

Nassaustraat 14
3601 BG Maarssen
t 0346 - 58 50 30
f 0346 - 58 50 40
e ritter@era.nl

www.eraritter.nl

Erwin Ritter en Annemarie Ritter-van Duuren

• aankoop • verkoop • verhuur • taxaties • hypotheken